

2020-11-12

551-4429-2020

1290-90-527

Aktbilaga 21

Jordbruksverket

jordbruksverket@jordbruksverket.se

Överlämnande av beslut

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen Skåne överlämnar beslut i enlighet med 11 § förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd samt 1 kap. 20 § eller 1 kap. 29 § industriutsläppsförordning (2013:250).

Miljöprövningsdelegationen vill särskilt uppmärksamma er på att bilagt beslut rör en **industriutsläppsverksamhet**.

För info om hur Länsstyrelsen Skåne behandlar personuppgifter, se www.lansstyrelsen.se/skane/dataskydd

2020-11-12

551-4429-2020

1290-90-527

Aktbilaga 19

Nevis Gris AB
Vistagårdsvägen 32
291 91 Kristianstad

Tillstånd enligt miljöbalken till djurhållande verksamhet, Kristianstads kommun

---

Verksamhetskod enligt miljöprövningsförordningen (2013:251): 1.10-i
IED-kod: 6.6

Beslut

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen Skåne lämnar med stöd av 9 kap. miljöbalken **Nevis Gris AB** (556720-0125), nedan kallat bolaget, tillstånd till djurhållning på fastigheten Hovby 50:95 i Kristianstads kommun.

Tillståndet gäller för djurhållning med högst 4 000 platser för slaktsvin.

Ny stallbyggnad och gödselbrunn ska placeras i huvudsak i enlighet med bolagets huvudalternativ som framgår av situationsplanen i bilaga 1.

Miljöprövningsdelegationen godkänner miljökonsekvensbeskrivningen i ärendet.

2020-11-12

551-4429-2020

1290-90-527

Villkor

Allmänt

1. Om inte annat framgår av övriga villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsaklig enlighet med vad bolaget har angett i ansökningshandlingarna och i övrigt uppgivit eller åtagit sig i ärendet.
2. Sanitärt avloppsvatten från personalutrymme och motsvarande (t.ex. från toalett, bad, disk och tvätt) ska ledas till en av tillsynsmyndigheten godkänd anläggning.

Lagring och hantering av gödsel

3. Hantering av stallgödsel och fodermedel ska ske på sådant sätt att läckage och spill till omgivningen förebyggs och begränsas och så att olägenheter inte uppkommer för närboende eller miljön. Transporter ska ske så att spill inte uppstår. Om eventuellt spill inte kan undvikas eller om jord från traktordäck etc. förorenar allmänna vägar ska dessa föroreningar tas om hand omedelbart.
4. Lagring av flytgödsel ska ske i behållare med täckning som minimerar avgång av ammoniak och växthusgaser samt förebygger och begränsar luktstörningar. Nya behållare för flytgödsel ska förses med tak. Taket ska vara färdigställt innan flytgödselbehållarna tas i bruk. Lagring av flytgödsel i befintliga gödselbehållare utan fast eller flytande tak ska ske under ett stabilt svämtäcke av minst 15 cm tjocklek, eller annan täckning som effektivt minskar ammoniakförlusterna.
5. Tvättvatten från stallbyggnader och tvätt- och spolvatten från spolplatta ska ledas till tät gödselbehållare och därefter omhändertas så att det inte medför förorening av yt- eller grundvatten. Spill- och tvättvatten från livsmedelslokalen på gården får ledas till gödselbrunnen. Lagringskapaciteten för spill-, tvätt- och spolvatten ska vara minst 10 månader.
6. Innehållet av växtnäring (kväve, fosfor, kalium) och torrsubstanshalt i stallgödseln ska bestämmas genom analys eller balansberäkning. Analys eller balansberäkning av gödseln ska ske minst en gång per år. Resultatet ska redovisas för och överlämnas till mottagaren vid avyttring av gödseln.
7. Skriftliga avtal ska upprättas för avyttring av stallgödsel. Den spridningsareal som de skriftliga avtalen omfattar ska motsvara det totala behovet av spridningsareal och/eller annan avsättning för den mängd stallgödsel som djurhållningen ger upphov till. Avtalen ska även omfatta det lagringsutrymme som verksamheten behöver för att uppfylla kravet på minst 10 månaders lagringskapacitet.
8. Innan förändringar sker av hanteringen av stallgödsel eller tvätt- och spolvatten ska information lämnas till tillsynsmyndigheten.

2020-11-12

551-4429-2020

1290-90-527

Kemiska produkter och avfall

9. Kemiska produkter och farligt och icke-farligt avfall ska lagras och hanteras så att spill och läckage inte förorenar mark, yt- och grundvatten. Lagring av flytande kemiska produkter och flytande farligt avfall ska ske på tät yta som är invallad eller försedd med annat motsvarande sekundärt skydd. Uppsamlingsvolymen ska motsvara minst den största enskilda behållarens volym plus 10 % av volymen av övriga behållare. Behållare ska skyddas mot påkörning och invallningar ska vara skyddade mot nederbörd. Absorptionsmedel ska finnas tillgängligt för att spridning av förorening vid eventuellt läckage snabbt ska kunna förhindras.
10. Tankning av fordon och påfyllning av drivmedel till spannmålstork ska ske på yta som är ogenomsläpplig för diesel och eldningsolja så att förorening av mark eller vatten inte kan ske. Slang och tankpistol ska förvaras inom invallning när tankning inte sker.

Ljud

11. Buller från verksamheten, inklusive transporter inom verksamhetsområdet, får inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå (L_{eq}) utomhus vid bostäder än:
  - 50 dB(A) helgfri måndag-fredag kl. 06.00–18.00
  - 45 dB(A) lördagar, söndagar och helgdagar kl. 06.00–18.00
  - 45 dB(A) kvällstid kl. 18.00–22.00
  - 40 dB(A) nattetid kl. 22.00–06.00De angivna värdena ska kontrolleras genom mätning vid bullerkällorna (närfältsmätning) och beräkningar eller genom mätning vid berörda bostäder (immissionsmätning). Ekvivalentvärden ska beräknas för faktisk drifttid under de tidsperioder som anges ovan, dock minst en timme. Kontroll ska ske om tillsynsmyndigheten begär det. Bostadshuset på fastigheten Hovby 50:95 undantas från villkoret.

Återställning

12. Senast sex (6) månader innan verksamheten i sin helhet eller i någon väsentlig del slutligt avvecklas ska en plan för avveckling upprättas och lämnas till tillsynsmyndigheten. Planen ska minst omfatta omhändertagande av lagrade kemiska produkter och avfall, inklusive farligt avfall, samt förslag till undersökning av de föroreningar som verksamheten kan ha gett upphov till.

Kontroll av verksamheten

13. För verksamheten ska finnas ett aktuellt kontrollprogram som även omfattar recipientkontroll. I kontrollprogrammet ska anges mätmetod, mätfrekvens och utvärderingsmetod. Kontrollprogrammet ska vara upprättat och kunna uppvisas för tillsynsmyndigheten senast tre (3) månader efter att tillståndet har tagits i anspråk.

2020-11-12

551-4429-2020

1290-90-527

Uppskjutna frågor

Miljöprövningsdelegationen skjuter under en provotid upp frågan om vilka slutliga villkor som ska gälla för energianvändningen för drift av spannmålstorken.

Bolaget ska under provotiden genomföra följande utredningar.

U 1. Bolaget ska utreda möjligheterna till att använda förnybara energislag för drift av spannmålstorken. Utredningen ska omfatta vilka åtgärder som är tekniskt möjliga att genomföra, effekter av åtgärderna, kostnaderna för dessa samt vilka åtgärder som bolaget är berett att vidta och motivering till varför övriga redovisade åtgärder inte är rimliga.

Utredningar och förslag till slutliga villkor ska lämnas in till Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen Skåne senast tolv (12) månader efter tillståndet tagits i anspråk.

Delegationer

Miljöprövningsdelegationen överlåter åt tillsynsmyndigheten att vid behov besluta om ytterligare villkor avseende:

- Åtgärder för att minimera lukt.
- Hantering av släckvatten vid brandbekämpning.
- Förändringar i hanteringen av gödselmedel eller tvätt- och spolvatten enligt villkor 8.
- Avveckling av hela eller delar av verksamheten enligt villkor 12.
- Kontroll av verkningar från verksamheten med angivande av mätmetod, mätfrekvens och utvärderingsmetod enligt villkor 13.

Igångsättningstid

Den med tillståndet avsedda verksamheten ska ha satts igång senast fem (5) år efter att tillståndet har vunnit laga kraft annars förfaller tillståndet.

Bolaget ska meddela Länsstyrelsen Skåne och tillsynsmyndigheten när tillståndet tas i anspråk och när verksamheten sätts igång.

Verkställighet

Detta beslut får tas i anspråk när det har vunnit laga kraft.

Delgivning och överklagande

Beslut om kungörelsedelgivning och hur man överklagar, se bilaga 2.

Innehållsförteckning

Beslut	1
Villkor.....	2
Allmänt.....	2
Lagring och hantering av gödsel.....	2
Kemiska produkter och avfall.....	3
Ljud.....	3
Återställning.....	3
Kontroll av verksamheten.....	3
Uppskjutna frågor.....	4
Delegationer.....	4
Igångsättningstid.....	4
Verkställighet.....	4
Delgivning och överklagande.....	4
Redogörelse för ärendet.....	7
Bakgrund.....	7
Tidigare tillstånd.....	7
Samråd.....	7
Ärendets handläggning.....	7
Yrkanden, åtaganden och förslag till villkor.....	7
Beskrivning av verksamheten och miljökonsekvensbeskrivning.....	9
Nuvarande och planerad verksamhet.....	9
Lokalisering och utformning.....	12
Miljöpåverkan och skyddsåtgärder.....	13
Miljömål.....	21
BAT.....	21
Statusrapport.....	21
Yttranden.....	22
Länsstyrelsen.....	22
Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Kristianstads kommun.....	22
E.ON.....	22
Trafikverket.....	23

2020-11-12

551-4429-2020

1290-90-527

Bolagets bemötande av yttrandena.....	23
Miljöprövningsdelegationens bedömning.....	23
Miljökonsekvensbeskrivning.....	23
Statusrapport.....	23
Tillåtlighet.....	23
Prövningens omfattning.....	23
Huvudsaklig miljöpåverkan och påverkan på miljökvalitetsmål.....	24
Lokalisering och planfrågor.....	24
Miljökvalitetsnormer.....	26
Hushållning och kretslopp.....	27
Produktval.....	28
Bästa tillgängliga teknik.....	28
Motivering av villkor.....	28
Allmänt.....	29
Lagring och hantering av gödsel.....	29
Kemiska produkter och avfall.....	31
Ljud.....	31
Återställning.....	32
Kontroll av verksamheten.....	32
Utredningsvillkor.....	33
Delegationer.....	33
Igångsättningstid.....	33
Sammanfattning.....	34

2020-11-12

551-4429-2020

1290-90-527

Redogörelse för ärendet

Bakgrund

Ansökan föranleds av att bolaget avser att samla sin slaktgrisproduktion, som idag sker på två gårdar, till Vistagård och samtidigt skapa utrymme för viss utökning av antalet slaktgrisplatser.

Tidigare tillstånd

Det finns inga tidigare tillstånd för verksamheten.

Samråd

Samråd enligt 6 kap. miljöbalken har genomförts med Länsstyrelsen, Kristianstad kommun, Naturvårdsverket, E.ON Energidistribution AB (E.ON), Trafikverket, Försvarsmakten, Helgeåns vattenråd, Biosfärkontoret Kristianstad, Naturskyddsföreningen i Kristianstad och Bromölla och med de enskilda som kan antas vara särskilt berörda av verksamheten.

Verksamheten anges i 6 § förordningen om miljöbedömningar och ska därför antas medföra betydande miljöpåverkan.

Ärendets handläggning

Bolagets ansökan och miljökonsekvensbeskrivning har kungjorts enligt 6 kap. 40-41 §§ miljöbalken.

Inga synpunkter har kommit in från allmänheten.

Miljöprövningsdelegationen har genomfört remissförfarande. Bolaget har beretts tillfälle att bemöta de yttranden som kommit in.

Yrkanden, åtaganden och förslag till villkor

Bolaget har så som ansökan slutligen utformats yrkat att tillstånd ska beviljas för befintlig och utökad slaktgrisproduktion med högst 4 000 platser för slaktgrisar samt spannmålstorkning och att ny stallbyggnad och ny gödselbrunn ska få anläggas och byggas i enlighet med ansökan. Bolaget har även yrkat att undantas från kravet på statusrapport. Bolaget har yrkat att få 5 år på sig att starta upp verksamheten innan tillståndet förfaller för att få möjlighet att anpassa uppstarten till rådande omständigheter.

2020-11-12

551-4429-2020

1290-90-527

Bolaget har föreslagit följande villkor.

- Om inte annat framgår av övriga villkor ska verksamheten i huvudsak bedrivas i enlighet med vad bolaget har angett i ansökningshandlingarna eller i övrigt uppgivit eller åtagit sig i ärendet.
- Hantering av stallgödsel inom verksamheten ska ske på ett sådant sätt att spill och läckage till omgivningen inte kan ske.
- Den nyanlagda gödselbehållaren ska vara försedd med fast tak eller likvärdig täckning som effektivt begränsar lukt och utsläpp av ammoniak. Taket ska vara färdigställt innan flytgödselbehållaren tas i bruk.
- Lagring av flytgödsel i befintliga gödselbehållare utan fast tak ska ske under ett stabilt svämtäcke. Ett stabilt svämtäcke ska ha etablerats senast 14 dagar från det att tömning eller omrörning inför spridning och/eller kraftig nederbörd skett.
- Tvätt- och spolvatten från rengöring av stallarna ska samlas upp i gödselbehållare.
- Innehållet av växtnäring (N, P, K) i stallgödsel ska bestämmas, genom analys eller balansberäkning, och användas som underlag vid spridning av gödsel.
- Journal ska föras avseende gödsellagring och minst omfatta uppgift om datum, leverantör och mottagare av flytgödseln samt mängd fosfor eller antal djur som gödseln motsvarar.
- Ljud från verksamheten får inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än 50 dBA dagtid (kl. 06.00-18.00) mån-fre, 40 dBA nattetid (kl. 22.00-06.00) samtliga dygn och 45 dBA övrig tid. Undantaget från ovan är gårdsbyggnaden. Kontroll ska ske när tillsynsmyndigheten anser att kontroll är befogad.
- Bränsletankar, för t.ex. dieselolja, ska förvaras på yta som är ogenomsläpplig för de aktuella ämnena, försedd med invallning eller annan konstruktion till skydd mot utsläpp samt i övrigt utformad så att regnvatten inte ansamlas.
- Kemiska produkter och farligt avfall ska hanteras så att spill och läckage inte kan nå avloppsledningarna eller omgivningen. Förvaring av flytande kemiska produkter och flytande farligt avfall ska ske på yta som är ogenomsläpplig för de aktuella ämnena, försedd med invallning eller annan konstruktion till skydd mot utsläpp samt i övrigt vara utformad så att nederbörd inte ansamlas. Uppsamlingsvolymen inom respektive yta ska minst motsvara den största behållarens volym plus tio procent av övriga behållares volym.
- Avlopp från toalett och dusch i verksamheten ska ledas till en av tillsynsmyndigheten godkänd anläggning.
- Om verksamheten i sin helhet eller i någon väsentlig del upphör ska detta i god tid anmälas till tillsynsmyndigheten. Eventuella kemiska produkter och farligt avfall ska tas omhand på sådant sätt som tillsynsmyndigheten bestämmer.

2020-11-12

551-4429-2020

1290-90-527

- Tillsynsmyndigheten kan vid behov besluta om ytterligare villkor avseende lukt, avloppsvatten från toalett och dusch samt kontrollprogram för verksamheten.
- Verksamheten ska ha satts i gång senast fem (5) år efter tillståndet vunnit laga kraft annars förfaller tillståndet i denna del.

Därutöver har bolaget yrkat

- att överlåta till tillsynsmyndigheten att vid behov besluta om ytterligare villkor avseende disk- och spolvatten från livsmedelslokalen,
- att i första hand få tvätta maskiner på befintlig spolplatta med avlopp till gödselbrunnen, i andra hand att tillsynsmyndigheten vid behov får besluta om ytterligare villkor för tvättvattnet från spolplattan,
- att ett utredningsvillkor föreskrivs där bolaget inom 12 månader från att tillståndet vunnit laga kraft utförligt ska redovisa möjliga alternativ, och kostnader för dessa, för att minska behovet av fossila bränslen till spannmålstorken.

Beskrivning av verksamheten och miljökonsekvensbeskrivning

Av ansökningshandlingarna och vad bolaget i övrigt angett framgår bl.a. följande.

Nuvarande och planerad verksamhet

Bolaget bedriver idag integrerad grisproduktion och har en anläggning med suggor och två anläggningar med slaktgrisar, Åkesdal med 990 grisplatser och Vistagård med 1 854 grisplatser. På Vistagård bedriver bolaget även spannmålshantering. Planerad utökning innebär att slaktgrisproduktionen vid Åkesdal, som ligger ca 2 km från Vistagård, flyttas till Vistagård där ett nytt stall med ca 2 000 slaktgrisplatser planeras att byggas.

Ansökan omfattar utökning av den befintliga slaktgrisproduktionen på Vistagård, där det efter planerad utbyggnad kommer att finnas närmare 3 900 grisplatser. Ansökan omfattar dock totalt 4 000 slaktgrisplatser och ger därmed visst utrymme att på sikt utöka bolagets verksamhet. Utökningen av slaktgrisplatser på Vistagård innebär att hela slaktgrisproduktionen samlas på en produktionsplats.

På Vistagård finns idag tre stallbyggnader med slaktgrisplatser och ytterligare slaktgrisplatser planeras att tillkomma genom nybyggnation.

Smågrisarna transporteras från företagets anläggning i Tomelilla kommun vid ca 11 veckors ålder till Vistagård där de fylls på avdelningsvis. Efter ca 15 veckor i slaktgrisstallarna går grisarna till slakt. Därefter rengörs avdelningen noga innan den på nytt fylls med nya smågrisar.

2020-11-12

551-4429-2020

1290-90-527

Varje gris som går till slakt har i slaktgrisstallen fått omkring 750 kg blötfoder. Blandningen består av drank (från The Absolute Company), vassle (från Skånemejerier), vatten, korn, vete, soja, raps, solros, vitaminer, mineraler och aminosyror. Kornet och vete köps från gårdar i närområdet direkt vid skörd och lagras under året på gården. Övrigt foder kommer efter hand till gården med lastbil.

Extern spannmålshantering bedrivs i liten omfattning och innebär att företaget köper in, säljer och legotorkar spannmål åt några växtodlingsgrannar vid behov. På Vistagård finns lagringskapacitet för 1 150 ton spannmål i plåtsilos samt en mobil spannmålstork.

Bolaget bedriver ingen växtodling vilket innebär att all gödsel som produceras avyttras genom spridningskontrakt till huvudsak tre växtodlare. Växtodlarna har även egna gödselbrunnar som bolaget disponerar.

På Vistagård finns även en liten slakt- och styckningslokal. Denna livsmedelslokal kommer inte att drivas av bolaget och omfattas inte av ansökan. Den kommer dock att släppa spill- och tvättvatten till bolagets gödselbrunn.

Lagring av stallgödsel

Utifrån beräkningar i Jordbruksverkets program VERA kommer sökt verksamhet med 4 000 grisplatser att generera 10 498 m³ flytgödsel inklusive nederbörd och tvättvatten. Lagringsbehovet för sökt verksamhet med 10 månaders lagring är 8 748 m³. Med en säkerhetsmarginal på 8 % blir lagringsbehovet 9 448 m³.

Stallgödseln förvaras idag i tre gödselbrunnar vid Vistagård. För att minimera ammoniakavgången vid lagring av gödseln planeras vid utökningen att ersätta en gödselbrunn utan tak med en gödselbrunn med tak. Denna ska också användas som mellanlagringsbehållare till samtliga kontrakterade gödselbrunnar. På så sätt kan omröringarna i gödselbehållarna utan tak vid Vistagård minskas och ammoniakförlusterna och luktolägenheterna minimeras. Den totala lagringskapaciteten vid Vistagård blir 4 300 m³ efter utökning. Företaget har tecknat 5-åriga avtal med två närliggande gårdar, vilket innebär att företaget disponerar över en total lagringskapacitet på 10 100 m³ efter utökning, se tabell 1. Bolaget har alltså redan idag tillräcklig tillgång till lagringsvolym för ansökt verksamhet.

De externa gödselbrunnarna är redan idag kontrakterade och disponeras sedan flera år av bolaget. De är placerade i direkt anslutning till åkrarna eller gårdarna där gödseln sprids. Bolaget har inte fått några klagomål kring denna hantering.

2020-11-12

551-4429-2020

1290-90-527

Plats	Lagringsvolym	Kommentar
Vistagård – gödselbrunn A	2 250 m ³	Befintlig brunn
Vistagård – gödselbrunn B	800 m ³	Befintlig brunn
Vistagård – ny gödselbrunn	1 250 m ³	Nybyggd brunn med tak
Köpingehus Lantbruks AB ¹⁾	2 750 m ³	Tre gödselbrunnar
Team Nybo AB ¹⁾	3 050 m ³	Tre gödselbrunnar
Totalt	10 100 m³	

Tabell 1. Sammanställning över Vistagårds samt kontrakterade gödselbrunnar.

¹⁾ Kontrakterade gödselbrunnar.

Spridningsareal

All stallgödsel från verksamheten kommer förmedlas till växtodlingsgårdar i närområdet. Eftersom verksamheten är belägen i ett utpräglat odlingslandskap med många växtodlingsgårdar utan djurhållning bedöms möjligheterna till vidareförmedling av gödsel som mycket goda.

Behovet av spridningsareal har beräknats till 314 ha med hjälp av Jordbruksverkets program VERA. Schablonvärdet i VERA för fosforinnehållet på 0,7 kg/ton har använts vid beräkning eftersom det ligger i nivå med eller högre än vad bolagets egna analyser på fosforinnehållet visar. Genom att använda detta värde för fosfor så underskattas inte behovet av spridningsareal.

Bolaget har tecknat 5-åriga avtal med fyra närliggande växtodlingsgårdar och har därmed tillgång till 330 ha areal för spridning av gödsel. Bolaget har alltså redan idag tillräcklig tillgång till spridningsareal för ansökt verksamhet. Bolaget kommer årligen rapportera såld och levererad gödsel till tillsynsmyndigheten via miljörapport.

Bolaget dokumenterar datum, mängder, leverantör och mottagare av flytgödseln samt mängd fosfor eller antal djur som gödseln motsvarar. Detta ger förutsättningar för mottagaren att optimera växtnäringstillförseln på spridningsarealen.

Torkning av spannmål

Bolaget köper in ca 2 500 ton spannmål/år, mestadels vete och korn. Mängden spannmål som hanteras varierar mellan åren beroende på väder, överenskommelser med grannar och tillgång. 1 500 ton används till foder i bolagets produktion, resten legotorkas och lagras till grannar eller säljs.

Bolaget torkar spannmålen i en cirkulerande mobil satstork med värmeväxlare.

Spannmålen lagras sedan på gården. Spannmålslagret består av sju olika silos, som totalt rymmer ca 1 150 ton spannmål. När silorna är fulla så lagras Nevis Gris AB spannmål i plastslangar om 250 ton spannmål. Slangarna läggs ute på fält eller runt byggnader där plats finns. Efterhand som spannmålen konsumeras av grisarna blir

2020-11-12

551-4429-2020

1290-90-527

plåtsilos tomma och då tar man ut spannmålen från plastslangarna och fyller silos igen. Plasten återvinns sen och uppsamlas i två kompakta rullar.

Lokalisering och utformning

Verksamheten ligger ca 10 km söder om Kristianstad i Kristianstad kommun. Fastigheten ligger i ett utpräglad odlingslandskap. Inom 500 meter från Vistagård finns tre bostäder, varav en är gårdsbyggnaden och de två andra ligger ca 350 meter från stallbyggnaderna. Ingen av dessa bostäder kommer närmare ett grisstall efter planerad utbyggnad.

Planbestämmelser

Vistagårds verksamhet berörs inte av några detaljplaner. Kristianstad kommuns översiktsplan antogs av kommunfullmäktige den 12 mars 2013. Planerad verksamhet ligger inom område som i översiktsplanen betecknas Odlad mark. Området ligger också inom eller i kanten på det som betecknas Vindbruksområde klass A och B. Då det redan idag finns vindkraftverk etablerade inom detta område bedöms den planerade utbyggnaden inte utgöra ett hinder för översiktsplanens intention för den delen. I närheten av planerad byggnation finns också område som betecknas som Översvämningssytor kring Helge å. Detta kommer att beaktas i samband med byggnationen även om planerad byggnation ligger utanför detta område. Vidare finns markerat Odlingsmark klass 8 och 9 i närheten av planerad byggnation och inom dessa områden anger planen att någon ny bebyggelse inte bör medges. Områdena ligger utanför verksamhetsområdet som ansökan kommer att omfattas av, så någon särskild målkonflikt med anledning av detta bedöms inte föreligga. Av översiktsplanen framgår också bl.a. att de areella näringarna är en viktig del av kommunens näringsliv och identitet och möjligheterna att bedriva rationell verksamhet ska värnas. Detta ligger helt i linje med planerad verksamhet.

Alternativ lokalisering

Då syftet med den planerade verksamheten är att samla slaktgrisproduktionen till en produktionsplats finns de två givna alternativen att bygga ut någon av de befintliga enheterna Vistagård eller Åkesdal. Åkesdal är en arrendegård och ägaren är inte intresserad av att bygga ut anläggningen. Ett alternativ hade varit att bolaget köpte byggnaderna, men flera faktorer gör det alternativet sämre än alternativet Vistagård. Åkesdal har fler och närmare närboende, produktiv åkermark hade behövt tas i anspråk, stallarna är slitna och där finns ingen logistik uppbyggd för att hantera spannmål.

Alternativ utformning

Olika placeringar för en ny stallbyggnad vid Vistagård har analyserats och de två mest relevanta alternativen redovisas nedan som huvudalternativ och alternativ 2.

2020-11-12

551-4429-2020

1290-90-527

Huvudalternativet är att bygga intill ett av de befintliga stallen åt norr. Detta alternativ innebär en möjlighet att integrera nybyggnationen med befintligt stall. Det är detta alternativ som förordas av bolaget. Alternativ 2 är att bygga ett fristående stall väster om nuvarande byggnader längs befintlig grusväg. Båda alternativen ger effektivare transportflöden och mindre transporter än nollalternativet då dagens interna transporter till Åkesdal upphör. Med huvudalternativet kan dock produktionen integreras optimalt då det finns möjlighet att bygga ihop nytt stall med befintligt stall. Vid alternativ 2 ligger närmsta bostadshus i huvudvindriktningen, till skillnad från huvudalternativet som då innebär en mindre risk för ökad luktolägenhet. Huvudalternativet förordas även av E.ON då byggnaden kommer på behörigt avstånd från den 50 kV-ledning som finns i närheten.

Nollalternativ

Nollalternativet är fortsatt drift utan någon tillbyggnad eller ytterligare djurplatser på Vistagård. Nollalternativet innebär också att befintligt stall på Åkesdal, 2,2 km från Vistagård, fortsätter att vara i drift i bolagets regi. Detta alternativ innebär mer transporter än huvudalternativet och alternativ 2.

Miljöpåverkan och skyddsåtgärder

Utsläpp till luft

Den miljöpåverkan på luft som förväntas ske är genom ammoniakavgång från stall och vid lagring och av stallgödsel. Stallgödseln kommer att lagras dels på fastigheten och dels i anslutning till där gödseln sen kommer att spridas. Vid planerad utökning kommer en gödselbehållare på Vistagård att rivas (900 m³) och ersättas med en ny gödselbehållare med tak (ca 1 250 m³).

Ammoniakavgången vid lagring före och efter utökning har beräknats med hjälp av Jordbruksverkets program VERA, tabell 2. Viktigt att notera är att beräkningarna i VERA av ammoniakförluster vid lagring inkluderar de kontrakterade gödselbrunnarna även om de inte finns direkt i anslutning till Vistagård. Vid utökning antas 58 % lagras i kontrakterade brunnar.

	Nuvarande verksamhet	Planerad verksamhet
Stall	2 894 kg N/år	6 151 kg N/år
Gödsellagring, Vistagård	480 kg N/år	397 kg N/år
Gödsellagring, externt	89 kg N/år	549 kg N/år
Totalt	3 463 kg N/år	7 097 kg N/år

Tabell 2. Kväveförluster från nuvarande respektive planerad verksamhet.

Ammoniakavgången från verksamheten kan påverka ytvattenförekomsten Helge å. För att minimera kväveläckaget till Helge å har man under 2019 anlagt en våtmark och en bevattningsdamm på angränsande fastighet till Vistagård. Det innebär att

2020-11-12

551-4429-2020

1290-90-527

dräneringsvattnet från omgivande åkermarker rinner till våtmarkerna och/eller bevattningsdammen. Vattnet från bevattningsdammen kan sedan återanvändas vid bevattning. På så sätt fördröjs och recirkulerar vattnet och näringen kan på nytt fångas upp av växtligheten. En del av ammoniakutsläppen från Vistagårds verksamhet kommer därmed att fångas upp via detta system. Detta är inget som kan mätas i absoluta tal men det kommer sannolikt att minska näringsläckaget till Helge å. Det finns planer på att även bygga våtmarker på Vistagårds fastighet Hovby 50:95 med ambitionen att ytterligare minska kväveläckaget till Helge å.

Genom bra stallgödsel förvaring på Vistagård minskas också förlusten av växtnäringsämnen till omgivningen. Vid planerad utökning kommer en gödselbehållare att rivas och ersättas med en ny gödselbehållare med tak. Taket innebär att ammoniakavgången från lagringen minimeras. För de två befintliga gödselbehållarna samt de externa gödselbrunnarna utan tak görs påfyllning av gödsel underifrån och ett skyddande svämtäcke minskar ammoniakavgången. Om inget svämtäcke naturligt bildas så strös halm ut över gödselbehållaren, så att ett stabilt svämtäcke kan bildas.

Bolaget har utrett möjligheten att reducera ammoniakutsläppen genom att installera tak även på de två befintliga gödselbehållarna. Kostnaden för detta skulle bli ca 600 000 kr. Denna kostnad har bedömts bli för stor i förhållande till miljöeffekten, som enligt beräkningar i VERA blir en minskning av ca 300 kg kväve per år.

Målsättningen är att i så stor utsträckning som möjligt lagra gödseln i anslutning till spridningsarealen och därför disponerar bolaget ett flertal gödselbrunnar i omgivningarna. På så sätt kan gödseltransporterna minimeras. I samband med omrörning kan svämtäcket bli bristfälligt, vilket ökar ammoniakförlusten, så därför är det av stor vikt att begränsa antalet omrörningar i de gödselbrunnar som saknar tak. Av den anledningen kommer den nya gödselbrunnen med tak att fungera som en mellanlagringsbehållare till samtliga kontrakterade satellitbrunnar. På så sätt kan omrörningarna i gödselbehållarna utan tak vid Vistagård minimeras. Ammoniakförlusterna bedöms därmed bli mindre med denna strategi.

I 7 av 9 avdelningar (de två andra avdelningarna är gamla och har inte möjlighet till återvinning) kyls gödseln med kollektorslang i gödselkylvert. Kylningen av gödseln i kylverten gör att ammoniakförlusterna minskar från stallet (tyvärr kan denna reduktion av kväveförlust inte redovisas i VERA). Att installera luftreningsystem för att ytterligare minska utsläpp av ammoniak är inte aktuellt då det är dyr teknik som inte betalar sig idag.

Utsläpp till vatten

Det mesta av nederbörden från stallens takytor infiltrerar ned i omgivande sandjord i anslutning till byggnaden eller spannmålsplattan. Det finns två områden där nederbörd samlas upp från tak och asfalterad yta. Detta vatten rinner ut i åkerkanten

2020-11-12

551-4429-2020

1290-90-527

och infiltrerar i marken. Recipient av dagvattnet blir alltså grundvattenförekomsten under och vid Vistagård. Grundvattenförekomstens status beskrivs nedan under *Grundvatten*. Inget vatten släpps till ytvattenrecipient.

För den ytvattenförekomst som berörs av verksamheten, Helge å: Vramsån-Hammarsjön, har den ekologiska statusen bedömts som god medan den kemiska statusen är otillfredsställande, dvs. uppnår ej god kemisk status. Den kemiska statusen blir otillfredsställande eftersom gränsvärden för kvicksilver och polybromerade difenyletrar (PBDE) överskrids. Om dessa ämnen exkluderas så uppnås god kemisk ytvattenstatus för ytvattenförekomsten (VISS 2019-10-15).

Bolagets planerade verksamhet bedöms inte försämra vattenförekomsternas statusklassning.

Grundvatten

Vattenförsörjningen sker från en borrhälsbrunn vid gårdsbyggnadens bostadshus. Förutom vattenuttag till bolagets verksamhet tas även vatten till bostadshuset och till ett mindre slakteri för mathantverk. Mathantverksslakteriet förbrukar ca 30 m³/år. Detta bedöms dock vara i försumbar omfattning i förhållande till bolagets verksamhet. Befintlig dricksvattenbrunn på fastigheten finns inte registrerad i SGU:s brunnsarkiv så teoretiska uppgifter saknas om uttagningsmöjligheter.

Idag förbrukar verksamheten vid Vistagård ca 2 800 m³ vatten per år (2018 års förbrukning var 2 810 m³). Med den sökta verksamheten kommer vattenförbrukningen öka till ungefär 5 500 m³ eftersom antalet djurplatser dubblas. Dock kommer nybyggnationen bli mer resurseffektiv vid tvättning av stallarna, vilket bedöms minska tvättvattenförbrukningen med några procent. Om användningen av vassle och drank upphör kommer vattenuttaget att öka med ytterligare ca 5 000 m³.

För grundvattenförekomsten vid Vistagård, Södra Kristianstadslätten, har den kvantitativa statusen bedömts som god medan den kemiska statusen är otillfredsställande. Även om förekomsten bedöms ha god kvantitativ status idag har den bedömts som risk att inte uppnå god status till år 2027, då uttagen är många och stora. Förekomsten bedöms ha otillfredsställande kemisk status med avseende på bekämpningsmedel och PFAS11 (VISS 2019-11-29).

Bolagets planerade verksamhet bedöms inte försämra vattenförekomstens statusklassning. Även om vattenuttagen för Nevis Gris ökar vid Vistagård så upphör den i motsvarande omfattning vid Åkesdal. Båda platserna finns inom samma grundvattenförekomst. Ett år med torka som 2018 hade bolaget inga problem med vattenförsörjningen.

2020-11-12

551-4429-2020

1290-90-527

Tvätt- och spillvatten

Stallarna tvättas regelbundet med högtryckstvätt. Minimalt med desinficeringsmedel används. Ca 300 m³ spillvatten från stalltvättningen generas årligen från dagens verksamhet. Spillvattnet innehåller till stor del gödsel- och foderrester och leds därför till gödselbrunnen. Nybyggnationen blir mer resurseffektiv vid tvättning av stallarna, vilket bedöms minska tvättvattenförbrukningen per producerad gris. Efter planerad utökning kommer verksamheten generera ca 550 m³ spillvatten (= tvättvatten).

Tvätt av maskiner (tre maskiner en gång om året) sker på befintlig spolplatta med avlopp ut i gödselbrunn. Det finns ingen oljeavskiljare installerad efter spolplattan. Kostnaden för att installera en oljeavskiljare uppskattas till 100 000 kr. Till detta kommer tömning och underhåll. Bolaget bedömer att utgående vatten från spolplattan innehåller mest jordpartiklar och mycket lite olja och/eller metaller samt att det inte föreligger någon risk med att spolvattnet tillförs gödselbrunnen.

Från livsmedelslokalen på gården kommer även ca 30 m³ spill- och tvättvatten släppas till bolagets gödselbrunn. Detta spill- och tvättvatten är medräknat i beräkningen av bolagets behov av lagringskapacitet. Tvättvattnet kommer till största delen bestå av skällvatten. De rengöringsmedel som kommer att användas är biologiskt nedbrytbara, det medför att vattnet kan innehålla förhöjda BOD-halter men bolaget bedömer att det inte innebär någon risk att sprida det på åkermark.

Avloppsvattnet från personalutrymmet leds idag till gödselbrunnen. I samband med att tillståndet tas i anspråk ska avloppsvattnet ledas till en av tillsynsmyndigheten godkänd anläggning.

Kemikalier och avfall

Verksamheten använder och hanterar kemikalier i liten omfattning. Den planerade utökade verksamheten innebär viss ökning av kemikaliehanteringen men flera av de kemikalier som används vid Åkesdal förvaras och hanteras redan idag på Vistagård.

Kemikalier förvaras i originalförpackningar eller märks upp tydligt för att undvika förväxlingar eller missförstånd. Kemikalierna förvaras inomhus i ett särskilt miljöskåp. I kemikalieskåpet finns också en pärm med alla produkters säkerhetsdatablad utskrivna. Diesel- och eldningsoljetanken är besiktade och påkörningsskyddade, men dock inte invallade. I samband med att tillståndet tas i anspråk så kommer dessa tankar att invallas.

Avfall och farligt avfall förvaras utomhus till största delen i en miljöstation, där eventuellt spill kan hämtas upp. Hämtning av avfall görs mot avrop till Stena

2020-11-12

551-4429-2020

1290-90-527

Recycling och/eller Lelles. En del av avfallet förvaras också inomhus i invallade och uppmärkta kärl. Kadaver förvaras i container och hämtas av KDT Kristianstad

Energi och förbränning

Elförbrukningen beräknas öka med 100 000 kWh, från dagens ca 170 000 kWh till 265 000 kWh efter planerad utökning. Den största ökningen beror på att den tilläggsuppvärmning som tidigare utförts med eldningsolja upphör så därför ökar elförbrukningen för uppvärmning vid utökad verksamhet. Samtidigt beräknas förbrukningen av olja och diesel minska något. Förbrukningen av diesel uppskattas minska från 3,8 m³ till 2,8 m³ och förbrukningen av eldningsolja uppskattas minska från 13 m³ till 12 m³ vid planerad verksamhet jämfört med dagens verksamhet. Transporterna kommer t.ex. att minska då internt transporter mellan de nuvarande två produktionsanläggningarna upphör.

Spannmålstorkning är ett av de mest energikrävande momenten i verksamheten. Idag förbrukas mellan 5-18 m³ eldningsolja beroende på skördeväder. Torken på Vistagård är en Pedrotti med en värmeväxlare modell LC 650. Torken har en uteffekt på max 750 kW/h. Enligt leverantören ger värmeväxlaren en termisk prestanda på 90 %, vilket innebär att du tappar endast ca 10 % energieffektivitet vid normala hösttemperaturer. Vidare ger konstruktionen endast 11 % av partiklar i förhållande till gällande Europeiska gränsvärden (Referens: <https://farmmac.se/tork-och-lagring/pedrotti/tillval/113-varmexlaren>). Torken har kapacitet att torka 175 ton/dygn (4 procentenheter vatten nedtorkning).

För spannmålstorken behövs 500-800 kW i direkteffekt under knappt två månader om året, dvs behovet är inte kontinuerligt. I verksamheten finns förutom spannmålstorken inga andra större värmekällor som kräver denna typ av effektbehov. I samband med installationen av spannmålstorken 2014 gjordes överväganden av möjliga energikällor inkluderande förnybara energislag. För flis-, halm- och pelletspanna bedömdes investeringskostnaden vara för hög för att det skulle vara ekonomiskt lönsamt. För dessa alternativ skulle merkostnaden bli ca 1 Mkr. Bolaget har skickat en förfrågan till C4 Energi för att undersöka om fjärrvärme kan vara ett möjligt alternativ till eldningsoljan beroende på teknisk möjlighet och kostnad. För att energieffektivisera torkning av spannmålen kommer verksamheten efter utökning ändra torkningsstrategin och istället för att torka till 13 % vattenhalt kommer man torka till 15 % vattenhalt. Det innebär att energiförbrukningen per torkat ton kommer att minska med ca 10 till 15 %.

All el kommer från förnybara energikällor. Hushållning av energi sker i möjligaste mån, genom t.ex. styrning av ventilationen och LED-lampor, och flera energibesparande åtgärder kommer vidtas i samband med planerad utökning. De nya slaktgrisplatserna kommer ha energibesparande LED-lampor för belysning och ventilationen kommer vara frekvensstyrd för att minska energianvändningen. Stallen

2020-11-12

551-4429-2020

1290-90-527

har god isolering och de ventileras med undertryck, vilket näst efter naturlig ventilation är mest resurssnålt, med ett effektivt styrsystem. I det nya stallet kommer det vara frekvensstyrda fläktar som drar betydligt mindre energi än varvtalsreglerade.

Stallen värms i huvudsak upp med golvvärme som kommer från värmepump, vatten/vatten. Värmepumpen kyler gödselkylverten och skickar sedan ut värmen i golven i den avdelning som behöver tillskott. Denna värme gör att stallen torkar upp snabbt efter tvätt och det blir varmt på liggytan till den lille gris som blir insatt i stallen.

Transporter

Vid normalproduktion (efter utökning) uppstår ca 4 transportrörelser per dag medan det vid den intensivaste perioden med spannmålsverksamhet kan det uppstå ca 20 transportrörelser per dag.

Antalet transporter beräknas minska från 2 294 st i dagens verksamhet till 1 585 st per år i planerad verksamhet. Av dessa är 825 st tunga transporter som fördelar sig ungefär lika mellan traktor och lastbil. Huvuddelen, ca 95 %, av transporterna som går ut på allmän väg går på Åsumvägen mot Kristianstad.

Gödseltransporterna, 300 st per år, går till gödselbrunnar på närbelägna gårdar. De som närmast berörs av transporterna är de som tar emot gödseln. Transporterna sker dagtid.

Anledningen till att transporterna kommer att minska med den planerade utökade verksamheten vid Vistagård beror på att de 750 st interntransporterna mellan Vistagård och Åkesdal kommer att upphöra, och det faktum att redan idag går transporterna för grisar, foder, förbrukningsmaterial m.m. via Vistagård. De transporter som ökar med den planerade verksamheten är gödseltransporterna som kommer att öka från 175 st till 300 st per år. För att minimera gödseltransporterna så planeras att större mängder gödsel transporteras ut till gödselbrunnar i anslutning till spridningsarealen. På så sätt effektiviseras transporterna även om de ökar jämfört med nollalternativet.

De flesta transporter uppkommer dagtid men enstaka gristransporter sker tidig morgon mellan kl. 04.30 och kl. 06.00. Spannmålstransporterna och gödseltransporterna är säsonsberoende medan övriga transporter fördelar sig jämnt över året. Gödseltransporterna är intensivast under mars-april. Spannmålstransporterna uppstår främst under skördesäsongen, dvs. juli-augusti.

2020-11-12

551-4429-2020

1290-90-527

Buller

Tre huvudsakliga bullerkällor från verksamheten har identifierats: stallfläktar, transporter samt spannmålstorcken. Det har inte till företaget framförts några klagomål på buller. Några bullermätningar har därför inte gjorts. Det planerade nybyggda stallet bedöms inte innebära någon nämnvärd ökning av bullernivån från stallarna p.g.a. att deras stallfläktar kommer vara tystare än befintliga. Antalet transportrörelser minskar vid planerad utökning, men då det främst är interntransporterna mellan Vistagård och Åkesdal som upphör och dessa transporter inte passerar de närboende vid Vistagård så bedöms det inte bli någon nämnvärd minskning av bullernivån för de närboende. Spannmålstorcken kommer generera buller i samma omfattning som idag. Den aktivitet som genererar mest buller från verksamheten är vid kylning av spannmål. Det sker ca 10 timmar om året och då dagtid. Detta är ingen förändring jämfört med idag.

Buller begränsas i så stor utsträckning som möjlighet genom att samordna transporter och styra ventilation för att optimera driften av fläktarna och på så sätt minimera fläktbuller. Vidare är spannmålstorcken placerad och vinklad så att bullret ska minimeras för de närboende. Bedömningen är att bullernivån blir oförändrad efter planerad utökning jämfört med idag.

Lukt

Lukt uppkommer från verksamheten vid ammoniakavgången från stallarna och från gödsellagringen. Stallutbyggnaden bedöms förutom eventuellt för gårdsbyggnaden ge försumbar ökning av luktolägenheten hos närboende. Vid den planerade utökningen kommer större mängd gödsel lagras vid Vistagård med risk för ökad luktolägenhet. Dock ska en av gödselbrunnarna ersättas med en ny gödselbrunn med tak. Detta kommer att innebära mindre ammoniakavgång och därmed också mindre luktolägenhet än från den befintliga gödselbrunnen. Det är främst omröringarna som orsakar luktolägenheter. Den nya gödselbrunnen med tak ska fungera som en mellanlagringsbehållare till samtliga kontrakterade satellitbrunnar. På så sätt kan omröringarna i gödselbehållarna utan tak vid Vistagård minimeras. För befintliga flytgödselbehållare utan tak ska svämtäcke finnas eftersom det innebär mindre luktolägenhet. Rutin finns för att säkerställa att svämtäcken etablerar sig efter omrörning, påfyllning eller vid stor nederbörd. Stallutbyggnaden planeras att göras så att avståndet för de närmast befintliga bostäderna till stallet inte minskas. På så sätt minimeras lukstörningen för de närboende. Bedömningen är att utökningen inte kommer innebära en luktolägenhet i en oacceptabel nivå för närboende.

Natur- och kulturmiljö

Bolaget har låtit göra en naturvärdesinventering av det område som är aktuellt för nybyggnation. Området består av åkermark och gårdsmiljö och bedöms ha lågt naturvärde. Artsammansättningen består av triviala växter som får anses vara vanligt

2020-11-12

551-4429-2020

1290-90-527

förekommande. Även områden med lågt naturvärde kan i ett sådant här odlingslandskap, där jordbruket är specialiserat och intensivt, fylla viss funktion.

Helge å och dess tillhörande våtmarker och betesmarker består av höga naturvärden. Ett ökat djurantal innebär oftast att kvävenedfallet ökar lokalt. Dock kommer tillförseln av kvävenedfall lokalt från Nevis Gris AB inte att öka, då produktionen av slaktgrisar vid Åkesdal flyttar ca 2,2 km till Vistagård. Bedömningen är att planerad verksamhet och byggnation inte påverkar några av de naturvärden som är kopplade till de våtmarker eller betesmarker som finns i omgivningen.

Inom 500 meters radie från anläggningen finns 3 fornlämningar i form av boplatser registrerade. Inom 1 000 meter finns ytterligare en fornlämning i form av ett gränsmärke registrerat. Inga fornminnen eller andra kulturmiljöobjekt som finns registrerade kommer att påverkas av den planerade verksamheten.

Riksintressen och andra områdesskydd

Riksintresse för naturvård och friluftsliv ligger i anslutning till verksamhetsområdet, ca 100 meter från planerad byggnation. De områden som hyser störst naturvärde inom riksintresset är kopplat till områdets våtmarker och betesmarkerna längs Helge å.

Planerad verksamhet och byggnation ligger utanför riksintressets gräns och berör inte någon våtmark eller betesmark. Området som berörs är kopplat till odlad jordbruksmark. Tillgången till friluftsliv inom riksintresset hindras inte heller med planerad verksamhet.

Det finns fyra Natura 2000-områden inom ca 1 km från verksamhetsområdet. Helge å Natura 2000-område ligger ca 750 meter från verksamheten. Helge å Natura 2000-område består till över 80 % av vattendraget och resterande utgörs av fuktiga våtmarker med betesmark och svämlövskog. Biologiskt är Helge å-området unikt och otroligt artrikt, t.ex. har 38 olika fiskarter noterats, och vattenrika år en viktig insektslokal. Hammarsjöområdet är ett Natura 2000-område som är utpekade till skydd för vilda fåglar och syftet är att bevara den grunda eutrofa sjön för den stora andel häckanande och rastande fågelarter som uppehåller sig i och omkring sjön. Hammarsjön är ett Natura 2000-område som är utpekade för bevarandet av biologisk mångfald. Hammarsjön är en av Sveriges värdefullaste fågelsjöar och en av landets främsta lokaler för sump- och vattenväxter. Vramsåns mynning är ett Natura 2000-område som är utpekade till skydd för vilda fåglar. Våtmarkerna vid Vramsåns mynning har en mycket artrik fågelfauna och strandängen som är opåverkad av gödsling hyser en artrik flora.

En för hög näringsstatus inom ovanstående Natura 2000-områden kan innebära ett hot mot gynnsam bevarandestatus. Den ökade djurhållningen på Vistagård skulle

2020-11-12

551-4429-2020

1290-90-527

kunna innebära en risk för ökat kväveläckage till närliggande omgivning, men med de skyddsåtgärder som vidtas bedöms inte ammoniakutsläppen från verksamheten påverka de Natura 2000-områden som finns i närheten.

Två naturreservat finns inom 1 000 meter från verksamheten. Närmast ligger Hovby ängars naturreservat ca 850 meter nordöst om anläggningen och ca 900 meter söderut ligger naturreservatet Vramsåns mynning. Naturområdet Kavrö bro, som tillhör naturvärdesklass 1 enligt Kristianstad kommuns naturvårdsprogram, har sin gräns ca 300 meter från den planerade verksamheten vid Vistagård. Dess naturvärden är kopplat till våtmarken och betesmarken. Planerad verksamhet och byggnation bedöms inte påverka några av de naturvärden som finns i omgivande våtmarker och betesmarker.

Miljömål

De svenska miljö kvalitetsmål som kan antas vara berörda av den planerade verksamheten är Begränsad klimatpåverkan, Giftfri miljö, Ingen övergödning, Ett rikt odlingslandskap, Ett rikt växt- och djurliv och Grundvatten av god kvalitet. Den planerade verksamheten bedöms inte inverka negativt på möjligheten att uppnå miljömålen. Verksamheten bedöms kunna bidra till att uppnå miljömålen Ingen hunger, Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt samt Hållbar konsumtion och produktion i Agenda 2030. Övriga miljömål i Agenda 2030 som kan antas vara berörda av den planerade verksamheten är Rent vatten och sanitet för alla, Hållbar energi till alla samt Ekosystem och biologisk mångfald. Dessa bedöms inte påverkas negativt av verksamheten.

BAT

Den ansökta grisproduktionen omfattas av industriutsläppsdirektivet (IED). Bolaget har redovisat hur BAT-slutsatserna som gäller för intensiv uppfödning av gris har beaktats samt redogjort för de begränsningar, försiktighetsmått och åtgärder som behövs för att uppfylla kraven enligt IED.

Statusrapport

Eftersom den ansökta grisproduktionen omfattas av IED ska verksamheten upprätta en skriftlig statusrapport, där verksamhetens påverkan på mark och grundvatten ska redovisas.

En utredning har tagits fram som visar att statusrapport inte krävs. Utredningen är framtagen i enlighet med Naturvårdsverkets rapport 6688 och omfattar steg 1-3. Den omfattar de miljö- och hälsofarliga ämnen, dvs. kemiska produkter och farligt avfall som hanteras eller uppstår i verksamheten. Råvaror, övriga ämnen och avfall som hanteras eller uppstår i verksamheten har redovisats i ansökan.

2020-11-12

551-4429-2020

1290-90-527

Bolaget yrkar att undantas från kravet på statusrapport. Detta då den planerade verksamheten medför mycket liten risk för föroreningskada inom området där verksamheten bedrivs, då i huvudsak biologiskt nedbrytbara produkter i form av foder, gödsel och djur hanteras. De kemikalier som används hanteras i små mängder och på ett sätt som minimerar risken för förorening inom anläggningsområdet.

Yttranden

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen har tillstyrkt bolagets ansökan och framfört bl.a. följande.

För att närbelägna Natura 2000-områden inte ska riskera att påverkas av ökat kvävenedfall orsakat av den sökta verksamhetens kväveutsläpp till luft är det viktigt att villkor ställs som innebär att utsläppen av kväve begränsas. Bästa möjliga teknik vad gäller att förhindra ammoniakavgång från flytgödselbrunnar bedöms vara att ha ett fast tak. Länsstyrelsen anser att det är skäligt att ställa krav på fast eller flytande tak på tillkommande brunnar, och på befintliga brunnar när de behöver bytas ut eller kräver omfattande ombyggnation. För att säkerställa att ammoniakavgången från befintliga gödselbrunnar begränsas anser Länsstyrelsen att villkor ska föreskrivas om svämtäckets minsta tjocklek.

Bolagets uttag av grundvatten innebär vattenverksamhet och omfattas av kraven på verksamhetsutövarens egenkontroll. Även om vatten för djurhållning är undantaget från tillståndsplikt enligt 11 kap. miljöbalken så innebär det inte att verksamhetsutövaren står utan något ansvar. Kontrollprogrammet för verksamheten bör inkludera dokumentation av uttagsmängder och kontroll av grundvattennivåerna i uttagsbrunnarna samt i brunnar i närområdet.

Länsstyrelsen har föreslagit villkor för verksamheten.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Kristianstads kommun

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har tillstyrkt ansökan och föreslagit ett utredningsvillkor om möjliga alternativ till fossil energi vid spannmålstorkning.

E.ON

E.ON har bl.a. framfört att det inom fastigheten finns markförlagda låg- och högspänningskablar, en 50 kV regionnätluftledning samt en transformatorstation. E.ON har informerat om vilka restriktioner som gäller vid arbete i närheten av dessa och förutsätter att restriktionerna efterlevs samt att den kommande byggnationen inte orsakar att E.ON:s anläggningar inte längre uppfyller starkströmsföreskrifterna. Vidare förespråkar E.ON alternativ 1, huvudalternativet, för placering av

2020-11-12

551-4429-2020

1290-90-527

utbyggnationen. Detta då det är bättre att byggnationen kommer på behörigt avstånd från 50 kV ledningen.

Trafikverket

Trafikverket har inga synpunkter på föreslagen verksamhet utifrån ett transportperspektiv.

Bolagets bemötande av yttrandena

Bolaget har framfört att kraven på verksamheten är rimliga.

Miljöprövningsdelegationens bedömning

Miljökonsekvensbeskrivning

Miljöprövningsdelegationen bedömer att miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller kraven i 6 kap. miljöbalken och att den utgör ett tillräckligt underlag för att göra en samlad bedömning av den planerade verksamhetens inverkan på miljön, människors hälsa och hushållningen med naturresurser.

Miljöprövningsdelegationen anser att miljökonsekvensbeskrivningen kan godkännas och att miljöbedömningen kan slutföras.

Statusrapport

En statusrapport tas fram i ett stegvis förfarande och bolaget har utrett steg 1-3 enligt Naturvårdsverkets vägledning om statusrapporter Rapport 6688 från juli 2015. Miljöprövningsdelegationen bedömer att den utredning som gjorts visar att risken är liten för att verksamheten medför föroreningskada inom de områden där den avses att bedrivas och att det därför inte krävs någon statusrapport enligt 1 kap. 23 § andra stycket industriutsläppsförordningen (2013:250).

Tillåtlighet

Prövningens omfattning

Bolagets uttag av grundvatten utgör vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken. Enligt 11 kap. 11 § 1 miljöbalken behövs inte tillstånd för vattentäkt för en jordbruksfastighets husbehovsförbrukning. Av förarbetena till bestämmelsen framgår att undantaget även omfattar vattning av kreatur och andra vanliga lantbruksändamål. Miljöprövningsdelegationen anser att bolagets verksamhet omfattas av undantagsbestämmelsen. Att uttag av vatten för djurhållning är undantaget från tillståndsplikt enligt 11 kap. miljöbalken innebär inte att

2020-11-12

551-4429-2020

1290-90-527

verksamhetsutövaren står utan något ansvar eftersom miljöbalkens allmänna hänsynsregler enligt 2 kap. 3 § miljöbalken alltid gäller. Det innebär bland annat att verksamheten inte får bedrivas på ett sådant sätt att den skadar andras vattentillgång.

Huvudsaklig miljöpåverkan och påverkan på miljökvalitetsmål

Miljökvalitetsmålen ska tjäna som vägledning i enskilda prövningar vid avgörandet av vilka miljöstörningar som bör föranleda hänsynstaganden i form av begränsningar, försiktighetsmått och skyddsåtgärder m.m.

Mot bakgrund av vad som anges i miljökonsekvensbeskrivningen och vad som i övrigt framkommit under handläggningen bedömer Miljöprövningsdelegationen att den ansökta verksamheten riskerar att motverka förutsättningarna att nå följande miljökvalitetsmål: Begränsad klimatpåverkan, Ingen övergödning, Bara naturlig försurning och God bebyggd miljö. Miljöprövningsdelegationen finner därför skäl att särskilt uppmärksamma följande frågor: Användning av fossila bränslen, utsläpp till luft, lukt och buller.

Lokalisering och planfrågor

Enligt 2 kap. 6 § miljöbalken ska det för en verksamhet eller åtgärd som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön, i den utsträckning det inte kan anses orimligt enligt 2 kap. 7 § samma balk.

Enligt översiktsplanen ligger den planerade verksamheten inom område som betecknas "Odlad mark" samt inom eller i kanten av område som betecknas Vindbruksområde klass A och B. Då vindkraftverk redan finns etablerade i området, och de areella näringarna pekats ut som en viktig del av kommunens näringsliv bedömer Miljöprövningsdelegationen att verksamheten är förenlig med översiktsplanen.

Av Boverkets allmänna råd 1995:5, bättre plats för arbete, framgår att djurhållande lantbruk bör ha ett skyddsavstånd på 500 meter till bostadsbebyggelse. De allmänna råden är upphävda, men kan ändå tjäna som viss vägledning i bedömningen av relevanta skyddsavstånd, även om det är risken för olägenheter i varje specifikt fall som ska bedömas. Det finns totalt tre bostäder inom 500 meter från verksamheten, varav en är gårdsbyggnaden och de två andra ligger ca 350 meter från stallbyggnaderna. Det finns även närboende vid de externa gödselbrunnarna. Ingen av dessa bostäder kommer närmare ett grisstall eller gödselbrunn efter planerad utbyggnad och påverkan vad gäller ljud och lukt bedöms inte förändras mot dagens verksamhet. Miljöprövningsdelegationen bedömer att verksamheten med de redovisade åtagandena samt de föreskrivna villkoren i normalfallet inte bör ge upphov till en olägenhet för närboende. Om en luktolägenhet av betydelse ändå skulle uppkomma

2020-11-12

551-4429-2020

1290-90-527

får tillsynsmyndigheten möjlighet att föreskriva ytterligare villkor för att förhindra utsläpp av luktande ämnen, se under Delegation.

Av 2 kap. 6 § miljöbalken framgår också att vid tillståndsprovning enligt 9 kap. ska bestämmelserna i 3 och 4 kap. tillämpas endast i de fall som gäller ändrad användning av mark- eller vattenområden. Verksamheten kommer att ta ny mark i anspråk genom byggnation av nytt stall och innebär således en ändrad markanvändning, varför 3 och 4 kap. miljöbalken ska tillämpas vid denna provning.

Verksamheten innebär inte risk för påtaglig skada på något riksintresse för naturvård eller friluftsliv. Det finns områden som är skyddade enligt Natura 2000 i närheten av den planerade verksamheten. Bolaget har identifierat utsläpp av ammoniak som en åtgärd som skulle kunna påverka de närbelägna Natura 2000-områdena. Mot bakgrund av att stallbyggnader och gödsellager ligger på nästan 1 km avstånd från Natura 2000-områdena och vad som i övrigt framgår av underlaget bedömer Miljöprövningsdelegationen att ansökt verksamhet inte riskerar att påverka miljön inom områdena på ett betydande sätt.

Av ansökan framgår att planerad byggnation av nytt stall och gödselbrunn kommer att ta befintlig åkermark i anspråk. Miljöprövningsdelegationen bedömer att den mark som kommer att tas i anspråk är att betrakta som brukningsvärd jordbruksmark. Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk (3 kap. 4 § andra stycket miljöbalken). Av förarbetena till bestämmelsen framgår att det anses vara förenligt med bestämmelsen att använda jordbruksmark för komplettering av befintlig bebyggelse med ytterligare någon enstaka byggnad. Det framgår vidare att bestämmelsen är avsedd att ge ett långsiktigt skydd mot olika exploateringsintressen som bostadsbebyggelse, industrilokaler och infrastruktur. Bestämmelsen innebär inte ett hinder mot att ta mark i anspråk för den egna jordbruksverksamhetens behov under förutsättning att behovet inte kan tillgodoses genom att annan mark tas i anspråk (se Mark- och miljööverdomstolens dom den 10 juni 2020 i mål nr P 9422-19).

Grisuppfödning bedrivs redan idag på platsen och de nya byggnaderna kommer att uppföras i anslutning till befintlig gårdsmiljö. Lokaliseringen av det nya stallet intill befintligt stall gör det möjligt att bygga ihop stallarna och integrera produktionen. Även om verksamheten inte bedriver någon egen växtodling får det anses vara relevant att verksamheten med grisuppfödning lokaliseras till en odlingsbygd där det finns lokal tillgång till foder och avsättning för stallgödseln. Det finns inte någon mark intill befintliga gårdsbyggnader som inte är jordbruksmark och även de andra lokaliseringarna som utretts i ärendet skulle innebära att jordbruksmark tas i anspråk. Miljöprövningsdelegationen bedömer att de nya byggnaderna behövs för

2020-11-12

551-4429-2020

1290-90-527

bolagets jordbruksverksamhet och att behovet inte kan tillgodoses på ett tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

Lokaliseringen av bolagets verksamhet till denna fastighet strider enligt Miljöprövningsdelegationens uppfattning inte mot bestämmelserna i 3 kap. och 4 kap. miljöbalken om hushållning med mark och vatten.

Miljöprövningsdelegationen anser att om verksamheten bedrivs enligt bolagets åtaganden och i enlighet med de villkor som föreskrivs nedan kan verksamheten tillåtas på den föreslagna platsen.

Miljö kvalitetsnormer

Tillstånd får inte lämnas till en verksamhet som medför att en miljö kvalitetsnorm enligt 5 kap. 2 § första punkten (gränsvärdesnorm) inte följs. Enligt 5 kap. 3 § miljöbalken ska myndigheter och kommuner ansvara för att miljö kvalitetsnormer följs. Enligt 5 kap. 4 § miljöbalken får en myndighet eller en kommun inte tillåta att en verksamhet eller en åtgärd påbörjas eller ändras om detta, trots åtgärder för att minska föroreningar eller störningar från andra verksamheter, ger upphov till en sådan ökad förorening eller störning som innebär att vattenmiljön försämras på ett otillåtet sätt eller som har sådan betydelse att det äventyrar möjligheten att uppnå den status eller potential som vattnet ska ha enligt en miljö kvalitetsnorm. Vid prövning för ett nytt tillstånd och vid omprövning av tillstånd ska de bestämmelser och villkor beslutas som behövs för att verksamheten inte ska medföra en sådan försämring eller ett sådant äventyr.

Verksamheten ligger inom Helge å avrinningsområde och närmsta ytvattenförekomst är Helge å: Vramsån-Hammarsjön (SE 620276-140087). Under verksamheten finns även en grundvattenförekomst, Södra Kristianstadsslätten (SE 619618-444855). Helge å: Vramsån-Hammarsjön har god ekologisk status och ej god kemisk status beroende på att gränsvärden för kvicksilver och polybromerade difenyletrar (PBDE) överskrids. Södra Kristianstadsslätten har god kvantitativ status medan den kemiska statusen är otillfredsställande med avseende på bekämpningsmedel och PFAS. Dagvatten från verksamheten infiltrerar i marken. Inget vatten släpps till ytvattenrecipient.

Miljöprövningsdelegationen bedömer utifrån det bolaget redovisat att den planerade verksamheten inte leder till någon försämring av vattenförekomsternas status och inte heller försämrar möjligheterna att uppnå miljö kvalitetsnormerna. Vid en sammantagen bedömning anser Miljöprövningsdelegationen att det i detta avseende inte framkommit något som hindrar att tillstånd meddelas.

Utsläpp till luft sker främst vid förbränning av drivmedel som diesel och eldningsolja från transporter och torkning av spannmål. Bolaget har redovisat att förbrukningen

2020-11-12

551-4429-2020

1290-90-527

av diesel och eldningsolja kommer att minska något vid utökningen av verksamheten. Miljöprövningsdelegationen bedömer att den planerade verksamheten inte kommer att bidra till att miljö kvalitetsnormer för luft överskrids och att det inte heller i detta avseende har det framkommit något som hindrar att tillstånd meddelas.

Hushållning och kretslopp

Enligt 2 kap. 5 § miljöbalken ska alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd hushålla med råvaror och energi samt utnyttja möjligheterna att

1. minska mängden avfall,
2. minska mängden skadliga ämnen i material och produkter,
3. minska de negativa effekterna av avfall, och
4. återvinna avfall.

I första hand ska förnybara energikällor användas.

Bolaget har redovisat att den planerade verksamheten innebär att bolagets slaktgrisproduktion samlas på en produktionsplats vilket effektiviserar produktionen och t.ex. minskar transportbehovet. Stallarna kommer att ha energibesparande LED-belysning. Stallen har god isolering och de ventileras med undertryck, vilket näst efter naturlig ventilation är mest resurssnålt, med ett effektivt styrsystem. I det nya stallet kommer det vara frekvensstyrda fläktar som drar betydligt mindre energi än varvvalsreglerade. I 7 av 9 avdelningar kyls gödseln med kollektorslang i gödselkylvert, kylning sker genom en värmepump (vatten/vatten) som använder värmen till ingjutna värmeslingor i stallgolven. De nya stallarna kommer att bli mer resurseffektiva vid tvätt av stallarna, vilket bedöms minska tvättvattenförbrukningen något. All el som köps in till verksamheten kommer från förnybar källa.

Ett av de mest energikrävande momenten i verksamheten är spannmålstorkningen som drivs av eldningsolja. För att energieffektivisera torkning av spannmål kommer torkningsstrategin att ändras framöver och energiförbrukningen per torkat ton kommer att minska betydligt. Bolaget har föreslagit ett utredningsvillkor för att utreda möjliga alternativ för att minska behovet av fossila bränslen till spannmålstorken. Miljöprövningsdelegationen bedömer att fossil eldningsolja inte är bästa möjliga teknik för drift av verksamhetens spannmålstork. Att fortsätta använda eldningsolja som är ett fossilt, icke förnybart, bränsle bidrar till utsläpp av växthusgaser och det är därför angeläget att utreda möjliga alternativ för att minska denna användning.

För att möjliggöra en övergång till användning av förnybara energilag till spannmålstorkningen föreskriver Miljöprövningsdelegationen ett utredningsvillkor avseende energianvändningen för drift av spannmålstorken. Miljöprövningsdelegationen bedömer därmed att frågan om hushållning och kretslopp inte utgör

2020-11-12

551-4429-2020

1290-90-527

hinder mot att meddela tillstånd. Ytterligare frågor avseende hushållning och kretslopp hanteras lämpligast inom ramen för den löpande tillsynen.

Produktval

Enligt 2 kap. 4 § miljöbalken ska alla som bedriver en verksamhet undvika att använda eller sälja sådana kemiska produkter eller varor som kan befaras medföra risker för människors hälsa eller miljön, om de kan ersättas med mindre farliga, under förutsättning att det inte kan anses orimligt enligt 2 kap. 7 § samma balk.

Bolaget använder endast godkända och rekommenderade kemiska produkter. Diskussion förs med rådgivare och branschen vid val av preparat. Vid utökningen kommer den uppvärmning som tidigare skett med eldningsolja att upphöra och ersättas med eluppvärmning.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att frågan om produktval inte utgör hinder mot att meddela tillstånd och finner inte heller skäl att meddela särskilda villkor avseende detta. Frågan hanteras istället lämpligast inom ramen för den löpande tillsynen.

Bästa tillgängliga teknik

Av 1 kap. 13 § industriutsläppsförordningen följer att slutsatser om bästa tillgänglig teknik (Best Available Technique) ska användas som referens vid tillståndsprövning.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att verksamheten, om den bedrivs i enlighet med villkoren i detta beslut och om de åtgärder som redovisas i ansökan vidtas, kommer att bedrivas i huvudsak i enlighet med bästa tillgängliga teknik.

Motivering av villkor

Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska enligt försiktighetsprincipen i 2 kap. 3 § miljöbalken utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön, under förutsättning att det inte kan anses orimligt att uppfylla dem enligt 2 kap. 7 § första stycket samma balk. I samma syfte ska vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik. Trots rimlighetsavvägningen i första stycket ska de krav ställas som behövs för att följa en miljökvalitetsnorm som avses i 5 kap. 2 § första stycket 1 (gränsvärdesnorm) miljöbalken. Om det finns ett åtgärdsprogram som har fastställts för att följa normen, ska det vara vägledande för bedömningen av behovet. Trots första stycket ska de krav ställas som behövs för att följa 5 kap. 4 och 5 §§ miljöbalken.

2020-11-12

551-4429-2020

1290-90-527

Allmänt

Villkor 1

Det allmänna villkoret omfattar det som sökanden har beskrivit och åtagit sig i ansökningshandlingarna, inklusive kompletteringar och yttranden, och som inte regleras av andra bestämmelser eller villkor i tillståndet.

Villkor 2

Obehandlat toalettavloppsvatten som blandas i gödselbehållaren innebär risk för smittspridning. Om avloppsvattnet innehåller smittämnen, exempelvis salmonella, finns risk för tillväxt i den näringsrika gödseln i gödselbehållaren. Vid spridning av stallgödseln kan smittan hamna på gröda, i marken eller i vattnet. Hanteringen innebär risk för vidare smittspridning till både människor och djur. Ur smittspridningshänseende finns därför skäl att vara restriktiv till inblandning av icke hygieniserat humanavlopp i stallgödsel, jfr Mark- och miljööverdomstolens dom i mål M 8408-14. Bolaget har föreslagit ett villkor om att avlopp från toalett och dusch i verksamheten ska ledas till en av tillsynsmyndigheten godkänd anläggning. Miljöprövningsdelegationen anser att villkoret ska gälla även eventuellt disk- och tvättvatten från personalutrymmena. Villkoret ska vara uppfyllt när tillståndet tas i anspråk.

Lagring och hantering av gödsel

Villkor 3

Spill av gödsel och foder kan innebära att det uppstår olägenheter för miljön eller människors hälsa. Det är därför viktigt att läckage och spill till omgivningen förebyggs och begränsas såväl inom anläggningen som vid transporter och vid de externa gödselbehållare som bolaget har rådighet över. Olägenheter för närboende kan vara t.ex. lukt vid hantering av stallgödsel.

Villkor 4

Bolaget har angett att lagring av flytgödsel kommer att ske dels i en planerad ny flytgödselbehållare med fast tak och dels i befintliga behållare med svämtäcke. Bästa möjliga teknik vad gäller att förhindra ammoniakavgång från flytgödselbrunnar bedöms vara att ha ett fast tak (se Mark- och miljööverdomstolens dom den 22 december 2009 i mål nr M 8945-08). Miljöprövningsdelegationen anser att det är viktigt att begränsa utsläpp av ammoniak, växthusgaser och lukt från verksamhetens gödsellagring och att det är motiverat att kräva att nya flytgödselbrunnar förses med fast eller flytande tätslutande tak. För att installera ett fast eller flytande tak på de befintliga flytgödselbehållarna skulle det krävas en förhållandevis stor investering. De befintliga flytgödselbrunnarna är en del av en pågående verksamhet och dess användning kommer inte att förändras. Miljöprövningsdelegationen anser därför att kostnaden för att installera ett fast eller flytande tak på de befintliga flytgödselbrunnarna inte är rimlig i förhållande till miljönyttan av investeringen.

2020-11-12

551-4429-2020

1290-90-527

Med begreppet nya behållare avser Miljöprövningsdelegationen även behållare som ersätter en tidigare behållare. Med tak avses ett tättslutande fast eller flytande tak. Med flytande tak avses inte svämtäcke. För att så långt som möjligt minska utsläpp av ammoniak och lukt även från befintliga flyt gödselbehållare utan tak anser Miljöprövningsdelegationen vidare att det är viktigt att dessa har ett stabilt svämtäcke. Villkor om svämtäckets minsta tjocklek ska därför föreskrivas. Detta ska dock inte begränsa möjligheten att använda andra likvärdiga eller bättre täckningsmetoder i enlighet med föreskrifterna om miljöhänsyn i jordbruket, SJVFS 2004:62. Villkoret gäller alla de gödselbrunnar som bolaget har rådighet över.

Villkor 5

Vatten som innehåller näringsämnen eller föroreningar kan ha en påverkan på yt- och grundvatten om det släpps ut till omgivningen. Det är därför nödvändigt att sådant vatten samlas upp och lagras tills dess lämpliga spridningsförhållanden råder. Bolaget har redovisat att tvätt- och spolvatten leds till gödselbehållare. Bolaget har redogjort för att de, avseende tvätt av maskiner, endast tvättar tre maskiner en gång om året. Miljöprövningsdelegationen bedömer att förfarandet att även leda tvättvattnet från tvätt av maskiner till gödselbehållare kan accepteras på grund av den ringa omfattningen. Då bolaget inte har egen spridningsareal anser Miljöprövningsdelegationen att lagringskapaciteten för tvätt- och spolvatten ska vara minst 10 månader. Bolaget har beskrivit att även spill- och tvättvatten från en livsmedelslokal på gården kan komma att ledas till verksamhetens gödselbehållare. Under de förutsättningar som bolaget har angett, det vill säga att vattnet till största delen kommer att vara skällvatten och att de rengöringsmedel som kommer att användas är biologiskt nedbrytbara, anser Miljöprövningsdelegationen att detta förfarande kan accepteras. I det fall spill- och tvättvatten från livsmedelslokalen leds till bolagets gödselbehållare ska lagringskapaciteten även för det vattnet vara minst 10 månader.

Villkor 6

För att hushålla med växtnäringsämnen och minska risken för övergödning är det lämpligt att i villkor reglera att innehållet av växtnäring i den uppkomna gödseln ska undersökas. Då gödseln lämnas bort är det viktigt att informera mottagaren om analysresultaten. Det ger förutsättningar för att optimera växtnäringen till aktuella grödor och minska risken för läckage till vattendrag hos dem som tar emot gödseln.

Villkor 7

Stallgödsel är en värdefull källa till växtnäring i jordbruket. Otillräcklig spridningsareal kan dock leda till att stallgödsel hanteras felaktigt och inte hamnar på de arealer där den gör nytta. I Statens Jordbruksverks föreskrifter om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring (SJVFS 2004:62) finns det begränsningar av vilken mängd gödsel som får tillföras per hektar spridningsareal. Bolaget har ingen egen spridningsareal för den stallgödsel som uppkommer i verksamheten. En förutsättning för en miljömässigt godtagbar hantering av stallgödseln är därför att

2020-11-12

551-4429-2020

1290-90-527

gödsel kan överlåtas till t.ex. växtodlingsföretag. Bolaget har redogjort för att de har avtal med närliggande växtodlingsföretag med tillräcklig spridningsareal. För att säkerställa att den uppkomna gödseln kan hanteras på ett sätt som inte innebär olägenhet för miljön anser Miljöprövningsdelegationen att bolaget ska ha avtal för avyttring av stallgödsel. Vidare ska gödselproduktionen, och därmed djurhållningens omfattning, inte överstiga tillgänglig spridningsareal och/eller annan avsättning. Annan avsättning kan t.ex. vara till biogasproduktion. Det framgår av ansökan att verksamheten inte har tillräcklig lagringskapacitet för stallgödseln i egna gödselbehållare på gården, men att bolaget har avtal med närliggande gårdar vilket innebär att den totala lagringskapaciteten är tillräcklig för 10 månaders lagring. För att säkerställa att verksamheten alltid har tillgång till tillräcklig lagringskapacitet anser Miljöprövningsdelegationen att villkoret även ska omfatta avtal avseende de lagringsutrymmen som krävs för tillräcklig lagringskapacitet.

Villkor 8

Miljöprövningsdelegationen anser att tillsynsmyndigheten ska få information om bolaget avser att förändra hanteringen av stallgödsel och spolvatten eller tvättvatten. I detta ingår även förändringar avseende spridningsareal och lagring av stallgödsel i externa gödselbehållare. Tillsynsmyndigheten kan efter att de tagit del av informationen, vid behov, vidta tillsynsåtgärder.

Kemiska produkter och avfall

Villkor 9

Utsläpp till mark och vatten av kemiska produkter och avfall kan medföra allvarliga konsekvenser för miljön och för människors hälsa. Det är enligt Miljöprövningsdelegationen nödvändigt att ha en hög skyddsnivå för att förhindra denna typ av utsläpp. Hantering och lagring ska därför ske så att sådana utsläpp inte kan ske och att eventuellt spill och läckage kan samlas upp och omhändertas på ett miljömässigt lämpligt sätt. Villkor fastställs enligt vad som är praxis för den här typen av verksamhet och som kan anses vara skäligt. Flytande kemiska produkter innefattar t.ex. diesel och eldningsolja varför ett separat villkor om förvaring av bränsletankar inte behövs. Villkoret omfattar alltså t.ex. dieselcistern och tank till spannmålstorken.

Villkor 10

För att inte riskera att mark och vatten förorenas är det viktigt att tankningsplatsen utformas så att spill eller läckage inte kan nå omgivningen.

Ljud

Villkor 11

Bullervillkoret fastställs i enlighet med Naturvårdsverkets riktvärden för industribuller och med vad som är praxis för liknande verksamheter. Miljöprövningsdelegationen ser inga skäl till att frångå gällande praxis i detta fall.

2020-11-12

551-4429-2020

1290-90-527

Bolaget har yrkat att bostaden i gårdsbyggnaden på Vistagård ska undantas från villkoret. Efter vad som framkommer i ansökan bedömer Miljöprövningsdelegationen att riskerna för att de föreskrivna bullervärdena överskrids vid aktuell bostad är små vad gäller ljud från grisuppfödningen. Enligt ansökan är det kylning av spannmål som genererar mest buller och detta sker dagtid ca 10 timmar om året. Miljöprövningsdelegationen anser därför att ett undantag för gårdsbyggnadens bostad kan accepteras.

Återställning

Villkor 12

Det är av vikt att avveckling av hela eller väsentliga delar av verksamheten sker på ett sätt som minimerar risker för människors hälsa och miljön. Av denna anledning ska en plan upprättas så att tillsynsmyndigheten har möjlighet att kontrollera arbetet med att avveckla hela eller delar av verksamheten. Planen bör minst innehålla hantering av de frågor som i störst utsträckning kan ge upphov till skadeverkningar i samband med avveckling såsom hur kemiska produkter och avfall ska omhändertas. Planen ska även innehålla förslag till undersökningar av eventuella föroreningar som verksamheten har, eller kan ha gett upphov till. Eventuella avhjälpandeåtgärder regleras inte genom detta tillstånd utan blir en fråga för tillsynsmyndigheten vid tillämpning av 10 kap. miljöbalken.

Kontroll av verksamheten

Villkor 13

Ett kontrollprogram syftar till att säkerställa att det finns tydliga rutiner för hur, när och med vilken frekvens kontroller av sådana faktorer som kan påverka miljön eller människors hälsa ska utföras. Särskilt viktigt är att ha rutiner för kontroll av de villkor som gäller för verksamheten.

Bolagets uttag av grundvatten innebär vattenverksamhet och omfattas av kraven på verksamhetsutövarens egenkontroll. Även om vatten för djurhållning är undantaget från tillståndsplikt enligt 11 kap. miljöbalken så innebär det inte att verksamhetsutövaren står utan något ansvar. Verksamheter som inte omfattas av ett särskilt tillstånd omfattas alltid av miljöbalkens allmänna hänsynsregler. Kontrollprogrammet för verksamheten bör inkludera dokumentation av uttagsmängder och kontroll av grundvattennivåerna i uttagsbrunnarna samt i brunnar i närområdet. Kontrollerna av grundvattennivåerna ska göras regelbundet och vid indikation på påverkan från verksamheten ska tillsynsmyndigheten meddelas.

Även information om recipientkontroll, exempelvis genom medverkan i vattenvårdsförbund, ska inkluderas. Bolaget har inga direktutsläpp till recipient. Miljöprövningsdelegationen anser dock att den planerade verksamhetens utsläpp av kväve till luft och infiltration av dagvatten i mark med hänsyn till närheten till

2020-11-12

551-4429-2020

1290-90-527

Helge å, som är ett känsligt vattendrag och Natura 2000-område, motiverar att information om recipientkontroll ska inkluderas i verksamhetens kontrollprogram. Recipientkontrollen kan ske till exempel genom medverkan i vattenvårdsförbund.

Då tillståndet avser en befintlig verksamhet anser Miljöprövningsdelegationen att det är rimligt att kontrollprogrammet ska vara upprättat senast tre månader efter det att tillståndet tagits i anspråk. Val av mätmetod, mätfrekvens och utvärderingsmetod sker lämpligast inom ramen för tillsynen. Tillsynsmyndigheten ska vid behov ges möjlighet att förskriva villkor gällande detta.

Utredningsvillkor

U1

Miljöprövningsdelegationen anser, med hänvisning till bland annat hushållningsprincipen i 2 kap. 5 § miljöbalken och Sveriges miljömål Begränsad klimatpåverkan, att fossil eldningsolja inte är bästa möjliga teknik för drift av bolagets spannmålstork. Som framgår av MÖD 2015:27 innebär hushållningsprincipen att all verksamhet ska bedrivas och alla åtgärder ska vidtas på ett sådant sätt att råvaror och energi används så effektivt som möjligt och förbrukningen minimeras. Principen gäller även mindre verksamheter. Även om verksamhetens storlek påverkar miljönyttan i det enskilda fallet konstaterar Mark- och miljööverdomstolen i nämnda avgörande att ett allmänt behov av att minska på omfattningen av fossila bränslen kan vara skäl för att kräva byte av värmekälla. I detta fall anser Miljöprövningsdelegationen att bolaget kan få tid på sig att utreda alternativa, förnybara, energislag med syfte att föreslå åtgärder för, och villkor om, övergång till förnybara energikällor. Vid redovisning av kostnaderna för möjliga åtgärder ska utredningen innehålla en kostnadsberäkning för investering och drift med förnyelsebara energislag jämfört med fossila bränslen. Utredning ska ligga till grund för förslag till slutliga villkor om övergång till förnybara energikällor för spannmålstorken.

Delegationer

Med stöd av 19 kap. 5 § miljöbalken, jämförd med 22 kap. 25 § miljöbalken, delegerar Miljöprövningsdelegationen till tillsynsmyndigheten att vid behov besluta om ytterligare villkor avseende åtgärder för att minimera lukt, hantering av släckvatten för brandbekämpning, förändringar i gödselhanteringen, avveckling av verksamheten samt kontroll av verkningar från verksamheten. Dessa frågor utgör sådana mindre frågor som kan delegeras till tillsynsmyndigheten.

Igångsättningstid

Miljöprövningsdelegationen anser att fem (5) år är en rimlig tid för igångsättning.

2020-11-12

551-4429-2020

1290-90-527

Sammanfattning

Vid en slutlig och samlad bedömning anser Miljöprövningsdelegationen att det inte föreligger hinder mot att bevilja bolaget sökt tillstånd. Den planerade verksamheten strider inte mot miljöbalkens mål och tillåtlighetsregler, förutsatt att verksamheten bedrivs i enlighet med villkoren i detta beslut och att de åtgärder som redovisas i övrigt i ansökan vidtas. Verksamheten har visserligen påverkan på miljön i olika avseenden, t.ex. lukt och utsläpp av ammoniak till luft. Miljöprövningsdelegationen bedömer dock att rimliga försiktighetsmått och åtgärder kommer att vidtas för att minska miljöpåverkan. Verksamheten motverkar inte möjligheten att uppfylla miljöbalkens mål samt de nationella och regionala miljömålen.

Beslut i ärendet har fattats av Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen Skåne. I beslutet har deltagit Nina Weber, ordförande, och Charlotte Jönsson, miljösakkunnig. Föredragande i ärendet har varit Kajsa Cinthio, Länsstyrelsens miljöavdelning.

Nina Weber

Charlotte Jönsson

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrift.

För information om hur Länsstyrelsen Skåne behandlar personuppgifter, se www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilaga:

1. Situationsplan
2. Beslut om kungörelsedelgivning och hur man överklagar

Exp. till:

Kristianstads kommun, kommun@kristianstad.se

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Kristianstads kommun, kommun@kristianstad.se

Naturvårdsverket, registrator@naturvardsverket.se

Havs- och vattenmyndigheten, havochvatten@havochvatten.se

Jordbruksverket, jordbruksverket@jordbruksverket.se

Trafikverket, diariecenter.region@trafikverket.se

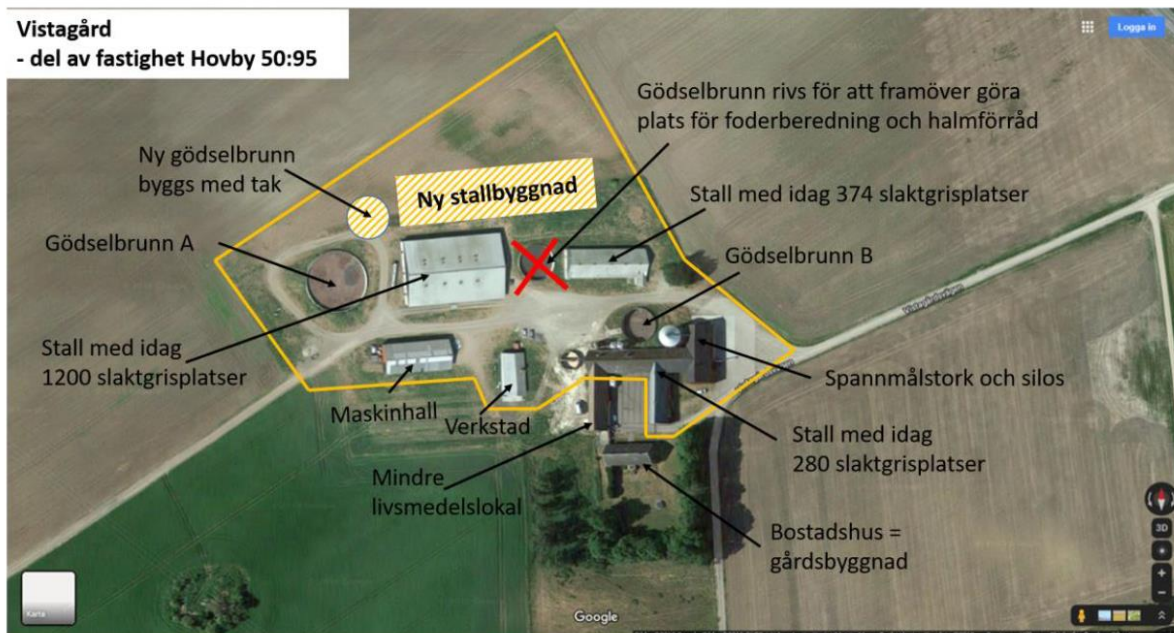
E.ON Energidistribution AB, pbl@eon.se

Helgeåns vattenråd, karl.gemfeldt@kristianstad.se

Naturskyddsföreningen i Kristianstad och Bromölla, anders.tr.johansson@gmail.com

Länsstyrelsen Skåne

Aktförvararen

Figur 1 Situationsplan över Vistagård med förklarande text av dagens verksamhet i de olika byggnaderna. Gul linje=verksamhetsområde. Gulrasterade områden är ytor där nybyggnation planeras i enlighet med yrkanden.

BESLUT OM KUNGÖRELSEDELGIVNING

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen Skåne förordnar med stöd av 47 och 49 §§ delgivningslagen (2010:1932), att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelse. Kungörelsen ska inom tio dagar härfter införas i **Post- och Inrikes Tidningar** och i tidningen **Kristianstadsbladet**.

Beslutet hålls tillgängligt på Länsstyrelsens enhet för ärendestöd, Södergatan 5, Malmö, samt översänds till aktförvararen **Medborgarcentrum, 291 80 Kristianstad**.

Ett exemplar av kungörelsen ska översändas till **Kristianstads kommun**, till Naturvårdsverket, till Havs- och vattenmyndigheten och till ovannämnda aktförvarare för att vara tillgängligt för sakägarna.

Delgivning anses ha skett när två veckor har förflutit från beslutet om kungörelsedelgivning, om kungörande och övriga föreskrivna åtgärder har skett i rätt tid.

HUR MAN ÖVERKLAGAR HOS MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN

Om ni vill överklaga beslutet ska ni skriva till Växjö Tingsrätt, Mark- och miljödomstolen. **Överklagandet ska dock skickas till skane@lansstyrelsen.se eller till Länsstyrelsen Skåne, 205 15 Malmö.**

Av överklagandet ska framgå vilket beslut ni överklagar (ange diarienummer) och hur ni vill att beslutet ska ändras. Ni bör också tala om varför ni anser att beslutet ska ändras. Uppge namn, adress, telefonnummer och eventuell e-postadress. Om ni har handlingar eller annat som ni anser stöder er uppfattning bör ni skicka med detta.

Länsstyrelsen måste ha fått ert överklagande senast den 17 december 2020. Överklagande av part som företräder det allmänna ska ha kommit in senast den 3 december 2020. Annars kan överklagandet inte tas upp till prövning.

Behöver ni veta mer om hur ni ska göra kan ni kontakta Länsstyrelsen, tfn 010-224 10 00 (växel).

